

Sygn. akt I CSK 652/19

## POSTANOWIENIE

Dnia 14 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marcin Krajewski

w sprawie z powództwa G. K. i B. K.  
przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Generalnego Dyrektora  
Dróg Krajowych i Autostrad oraz Wojewodę (...)  
o zapłatę,  
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 14 lipca 2020 r.,  
na skutek skargi kasacyjnej powodów  
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)  
z dnia 26 marca 2019 r., sygn. akt VI ACa (...),

- 1. odrzuca skargę kasacyjną w części, w której skarga odnosi się do punktu I zaskarżonego wyroku,**
- 2. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w pozostałym zakresie,**
- 3. zasądza od każdego z powodów na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwoty po 1350 (tysiąc trzysta pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 26 marca 2019 r. Sąd Apelacyjny w (...) sprostował oznaczenie pozwanego w wyroku Sądu Okręgowego w W. z 2 października 2018 r., oddalił apelację powodów od tego wyroku oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania apelacyjnego stosownie do jego wyniku.

Powodowie zaskarżyli wyrok Sądu Apelacyjnego w całości. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powodowie wskazali, że każdy z podniesionych w skardze zarzutów został w niej szczegółowo opisany i uzasadniony. Ponadto skarżący powołali się na oddalenie złożonych wniosków dowodowych oraz sformułowali dwa następujące zagadnienia prawne:

„1. Czy Sąd I i II instancji nie posiadając wiadomości specjalnych i nie mając tym samym kompetencji do ustalania faktów z zakresu rachunkowości - księgowości może decydować o tym, czy dostarczona dokumentacja jest wystarczająca lub nie do tego by wydać opinie przez biegłego sądowego skoro biegły w żadnej mierze nie zapoznał się z tym materiałem

2. Czy w sprawie w której ustalono, że doszło do wydania nieprawidłowego orzeczenia, decyzji organu administracyjnego stanowiącego prejudykat do dochodzenia odszkodowania na zasadzie art. 417<sup>1</sup> § 2 k.c. (...), sądy I i II instancji nie powinny dążyć do szczegółowego wyjaśnienia sprawy, ustalenia czy nastąpiła szkoda, a jeżeli tak to w jakiej wysokości?”

W odpowiedzi na skargę kasacyjną Skarb Państwa wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi do rozpoznania i zasądzenie od powodów na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że jedną z przesłanek dopuszczalności środka zaskarżenia jest interes prawny w zaskarżeniu. Dla jego powstania konieczne jest istnienie stanu pokrzywdzenia orzeczeniem (gravamen), który występuje, gdy zaskarżone orzeczenie narusza interesy skarżącego (zob. m.in. uchw. 7 sędziów SN z 15 maja 2014 r., III CZP 88/13, OSNC 2014, nr 11, poz. 108; post. SN z 25 lutego 2015 r., V CSK 450/14; wyr. SN z 2 lipca 2015 r., V CSK 421/14). Brak interesu prawnego w zaskarżeniu

powoduje odrzucenie skargi kasacyjnej jako niedopuszczalnej na podstawie art. 398<sup>6</sup> § 2 i 3 k.p.c. Z tych przyczyn skarga kasacyjna podlegała odrzuceniu w zakresie, w którym powodowie kwestionowali zawarte w wyroku postanowienie o sprostowaniu oznaczenia pozwanego. Rozstrzygnięcie w tej mierze w żaden sposób nie naruszało interesów skarżących.

W odniesieniu do pozostałej części skargi należy zauważyć, że Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c.). Skarga kasacyjna stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, wyrażającym się w szczególności w konieczności zapewnienia jednolitej wykładni i jednolitego stosowania prawa.

Wniesienie skargi kasacyjnej, poza przytoczeniem podstaw kasacyjnych i ich uzasadnieniem, wymaga wykazania, w ramach odrębnego wywodu, spełnienia przynajmniej jednej z czterech przesłanek pozwalających na przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Nie jest spełnieniem wymogu uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ogólnikowe odwołanie się do uzasadnienia podstaw kasacyjnych i sformułowanych w ich ramach zarzutów, z pominięciem wyraźnego przytoczenia jednej z podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wraz ze stosowną argumentacją jurystyczną. Odróżnić należy bowiem uwzględnienie skargi, do którego wystarcza wykazanie, że jej podstawy są usprawiedliwione, od przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, które wymaga wykazania kwalifikowanego naruszenia prawa (zob. post. SN z 11 grudnia 2007 r., V CSK 423/07; z 18 października 2011 r., I UK 199/10; z 16 kwietnia 2018 r., IV CSK 536/17; z 8 stycznia 2019 r., IV CSK 243/18; z 3 czerwca 2019 r., I NSK 10/19).

Z pierwszej części uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika jedynie, że powodowie kwestionują ustalenia stanu faktycznego w związku niedopuszczeniem wnioskowanych przez nich dowodów. Ogólne powołanie się na tego rodzaju uchybienia, przy jednoczesnym związaniu Sądu Najwyższego ustaleniami faktycznymi i oceną dowodów przeprowadzoną przez Sąd Apelacyjny, nie daje podstaw do uznania oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, z którą można byłoby ewentualnie powiązać podniesione zarzuty. Argumentacja Sądu Apelacyjnego odnosząca się do wniosków powodów o przeprowadzenie dowodów z opinii prywatnej i zeznań świadków była w stanie sprawy uzasadniona. Należy zgodzić się, że dla wykazania poniesionej przez powodów szkody decydujące znaczenie mogłaby mieć opinia biegłego sądowego sporządzona na podstawie relewantnych dowodów z dokumentów, przede wszystkim dokumentacji księgowej, której jednak powodowie nie przedstawili.

Przesłanka wskazana w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c. byłaby spełniona dopiero wówczas, gdyby zaskarżone orzeczenie zapadło z widocznym *prima facie*, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad obowiązujących w praworządnym państwie, widocznym bez konieczności prowadzenia bardziej szczegółowej analizy, a skarżący prawidłowo sformułowaliby w skardze związany z tym zarzut. Uznanie oczywistej wadliwości orzeczenia wymaga wykazania jego sprzeczności z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni i niepozostawiającymi sądowi swobody oceny albo z podstawowymi zasadami orzekania (por. post. SN z 20 marca 2019 r., I CSK 475/18; z 11 kwietnia 2018 r., IV CSK 506/17; z 16 kwietnia 2018 r., IV CSK 529/17; z 18 kwietnia 2018 r., II CSK 728/17; z 15 maja 2018 r., II CSK 2/18; z 10 maja 2018 r., I CSK 798/17; z 23 maja 2018 r., I CSK 36/18; z 29 maja 2018 r., I CSK 42/18; z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; z 16 kwietnia 2018 r., IV CSK 534/17; z 12 marca 2018 r., III CSK 291/17; z 22 kwietnia 2016 r., V CSK 650/15).

Odnosząc się do sformułowanych przez powodów zagadnień prawnych, należy zauważyć, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. jest wyłącznie problem o charakterze prawnym, a nie faktycznym lub wynikającym ze stwierdzonych przez skarżących uchybień Sądu. Jego rozstrzygnięcie powinno stwarzać przy tym realne i poważne trudności,

a także mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia innych spraw. Skarżący winni są w tym przypadku przedstawić pogłębioną argumentację prawną, bowiem zagadnienie prawne musi mieć charakter ściśle jurydyczny, powstały na tle konkretnego przepisu prawa. Nie może ono odnosić się do subiektywnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego (zob. postanowienia SN z 16 maja 2018 r., II CSK 15/18; z 24 kwietnia 2018 r., IV CSK 552/17; z 19 kwietnia 2018 r., I CSK 709/17; z 10 kwietnia 2018 r., I CSK 733/17).

Postawione przez skarżących pytania wymienionych wymogów nie spełniają, zostały one sformułowane wyłącznie w kontekście rozpoznawanej sprawy, w sposób nacechowany subiektywnymi ocenami skarżących. Przedstawione zagadnienia nie zostały poparte stosownym jurydycznym wywodem, z którego mogłoby wynikać, że zachodzi konieczność rozważenia przez Sąd Najwyższy występowania jakiegokolwiek abstrakcyjnego zagadnienia prawnego, które mogłoby mieć znaczenie dla rozpoznania nie tylko niniejszej, lecz również innych podobnych spraw.

W kontekście sformułowanych pytań należy zauważyć, że obowiązkiem stron jest wskazywanie dowodów dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. W zakresie swobody jurysdykcyjnej sądu pozostaje dokonanie oceny, jakie znaczenie nadać odmowie przedstawienia przez stronę dowodu (art. 232 i 233 § 2 k.p.c.). Przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność ustalenia wysokości szkody niejednokrotnie wymaga przedstawienia przez stronę dokumentów źródłowych, na których strona opiera twierdzenia o wystąpieniu szkody. Dowód z opinii biegłego ma bowiem charakter szczególny. Nie służy on ustalaniu okoliczności faktycznych, lecz ich ocenie przez pryzmat wiadomości specjalnych. Nieodzowne jest zatem zebranie odpowiedniego materiału procesowego przed dopuszczeniem dowodu z opinii biegłego, na podstawie którego to materiału biegły mógłby dokonać stosownej oceny. W sprawie o ustalenie wysokości szkody niezbędne jest z reguły dostarczenie przez stronę takiego materiału procesowego, który pozwoli biegłemu na dokonanie odpowiednich ustaleń. Wbrew twierdzeniom powodów nie jest konieczne posiadanie wiadomości specjalnych do uznania, że obliczenie wysokości szkody poniesionej w wyniku ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej

wymaga przedstawienia odpowiedniej dokumentacji księgowej. Jeżeli strona, na której spoczywa ciężar dowodu, dokumentacji takiej nie przedstawi, poniesie skutek prawny w postaci nieudowodnienia oznaczonych faktów, na podstawie których biegły dopiero mógłby sporządzić opinię przy wykorzystaniu wiadomości specjalnych.

W odniesieniu do drugiego ze sformułowanych pytań należy wskazać, że w procesie kontradyktoryjnym na sądzie nie ciąży obowiązek wyjaśniania wszystkich okoliczności sprawy, a w szczególności ustalania z urzędu faktu wystąpienia szkody i jej wysokości. Zadaniem sądu co do zasady pozostaje ocena zaoferowanego mu materiału dowodowego i rozstrzygnięcie na tej podstawie, czy okoliczności objęte twierdzeniami stron zostały wykazane.

Podnieść należy również, że z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, iż nieudzielenie powodom koncesji nie pozostawało w związku z wydaniem wadliwych postanowień Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad z 21 września 2014 r. i 8 lipca 2014 r. Podstawą odmowy udzielenia koncesji był brak przedstawienia pozwolenia na użytkowanie obiektu budowlanego oraz dokumentacji poświadczającej możliwości techniczne gwarantujące prawidłowe wykonywanie działalności koncesjonowanej w zakresie obrotu paliwami ciekłymi. Tym samym, przy braku podstaw do przyjęcia odpowiedzialności pozwanego co do zasady, nie było podstaw do prowadzenia dalszego postępowania odnośnie wysokości ewentualnej szkody. Zwrócić należy nadto uwagę, że strona powodowa nie zgłosiła zastrzeżeń do protokołu dotyczących formułowanych obecnie zarzutów naruszenia przepisów postępowania, w związku z czym utraciła prawo do powoływania się na nie w toku dalszego postępowania.

Z tych przyczyn należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w części, w której nie podlegała ona odrzuceniu (art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 108 § 1 k.p.c., 98 k.p.c., art. 99 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398<sup>21</sup> k.p.c. oraz art. 32 ust. 3 ustawy o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej. Suma zwrotu kosztów równa jest wynagrodzeniu adwokata w wysokości wynikającej z § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 oraz § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie

(Dz.U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.). Ciężar poniesienia tych kosztów należało rozdzielić pomiędzy powodów na podstawie art. 105 § 1 k.p.c.

jw